

BARRACA

També ací (com en *Barra*) estalviem explicacions. *La Barraca* mas te. Castell de l'Areny (xxxviii, 129.1, 25, '48 × '10). Costa de la B., Lavansa (xxxviii, 36.19),⁵ Colera (xx, 45.19). *La Barraca* o L. B. d'Aigües-Vives vt. entre els te. d'Alzira i Carcaixent, a l'E. (GGRV II, 124, 153, 158).

Les Barraques mas te. Coma-Pedra i St. Llorenç de Morunys; i Font de les B. te. Gósol (xxxviii, 51.¹⁰ 22, 56.4, 83.21). *Les Barraques*, ravals (a Canç de Fonollosa i a la Llacuna). Masos de *Les Barraques* a la vegueria de Tortosa 1359 (CoDoACA XII, 43). Tossal de *Barraques* te. Ares Mae. (xxviii, 85.20, c. a la cota 943). Carrer de B. a CastPna. era el límit de la ciutat primitiva (xxix, 23.4); sengles pdes. d'aquest nom a Piles, Quartell de Segó, Campello i St. V. de Raspeig (xxxiii, 2.12; xxx, 12.13-2; xxxvi, 108.7, 98.2).

Lo Barracó te. Llanera Sols (xlvi, 134.4) i a Estais²⁰ (xxxvii, 72.9). Serrat del *Barracot* te. Saldes (xxxviii, 67.25).

Es Barraca(r) poss. ant. i impt. te Selva (m. Despuig, xl, 61.20, Masc. 5H4), i Puig des *Barracar*, Arx. L. Salvador (II, 87). *Puig i Olivar des Barracar* te.²⁵ Caimari (xl, 69.12, 14). *Es Barracar*, accident coster, a la Colònia de St. Pere (LI, 73.21). Per al mall. *barracar* 'grup de molins' i 'part del molí', veg. Moll, *BDC* xxii, i *DECat* I, 670b55-58. *Ses Barraqueres* entre les carreteres de St. Joan i de Petra te. Sineu (xl, 99.1):³⁰ *Sa Barraquera* (Masc. 19H9).

BARRAFEMES i altres compostos de l'àrab *barr*

A Garcia vaig oir *Les bañafemes* (xiii, 111.5). És el que Iglésies-Sant., *Guies* II, p. 413, anomenen Pas de *Barrufemes*, pas en què l'Ebre s'escola entre penyals 0.10 h. aigües amunt de Garcia (Iglésies Sant. (*Guia* II, p. 413); veg. la làmina xxvii, p. 416.7, de la guia⁴⁰ Iglésies, amb el penyalari i la caseta de regatges de *Barrufemes*. No és «nom misteriós» com troba Moreu, comentant un dels treballs micrònims que publica (*BSoOnBna* 1988) sinó manifest i clar arabisme.

Format amb *barr-al-* 'el despoblat de ...' sumat, amb⁴⁵ un mot de l'abundosa arrel *hms*, d'on prové també *Vilañamés* (*Ibn al-Ĥamīs* > *Vinañamés* > *Vil-*), *RMa* «quinque; exercitus, manus (militum)» (550.96b); concretament el més probable és que hi hagi l'ordinal corresponent a *hmsa* 'cinc', o sigui *hāmīs* (*PAlc*) «*kāmīç*⁵⁰ quinto en orden» 263b15. La *ā* sofria normalment imela en *e*, sobretot anant davant i: *barr al-hāmīs* 'el despoblat cinquè'; i *alb-* > *alf-*, que solia passar a *auř* (*-aufemes* > *-ufemes*); o bé ometent-se la *l* de l'article (com en *Vilañamés*, i com és freqüent) la variant *Barra-*⁵⁵ *femes*.¹

L'àr. *barr* era en general 'terreny sec, i sense edificar', i Dozy li assenyala (*Suppl* I) en l'àrab hispanomagrebí l'acc. especial «ce qui est hors d'une ville ou d'une maison; la banlieue d'une ville».

Abunden els noms de lloc formats amb l'àr. *barr*, sobretot al P. Val. En el terme d'Alzira hi ha, segons Pelufo (*An. C. Cult. Val.* VII, 23), la pda. *Barralbet*; el meu inf. d'Alzira ho digué en forma alterada *Barrablet* (xxx, 99.24); *Barralbet* en un doc. de 1334 (SSiv., 155); ja en dues donacions de 1248 que figuren en el *Rept.* (pp. 354 i 355) amb les grafies *Borralbeb* i *Bonalbeb*, on hi ha error evident de *n* per *rr*: car es tracta de la combinació *barr al-bāb* 'afores de la porta'. La *o* per *a* potser no es mera errada (cf. *Borralxina* < *Barratxina* mossàrab) sinó per la pronúncia *ā* de la fatha davant *rr* i darrere *b*.

Venint d'això l'andalús *Barrameda* (*barr al-mā'ida* «la tierra movediza»: Asín, *Contr.*, 83), ens preguntem si pot sortir també de l'àr. *barr* el NP morisc (*Ali Barramoni* i *Ahmed Barramoni* en la llista de moriscos de Cervera a. 1408, núms. 3, 8, 58), car també *-i* indica un adjectiu àrab *nisba* en *-i*. Cert que essent NP, per a un radical antroponímic més que en un NL, podríem pensar en un NP com el cat. *Perramon* (< *Pere Ramon*), imaginant que fos el d'un criat o esclau d'un *Per Ramon* català, amb *P* > *B* arabitzant; però com que si fos mossàrab no hi faltaria *-nd-* ni *-tr-*, més aviat vindrà de l'àr. *Ben* (*ar*)-*Rahmān*, car tal contracció de *Ben-r-* es dona en els parlars vulgars magrebins, i *-rahmāni* passaria fàcilment a *-ramoni* amb metàtesi vocàlica.

Altres NLL encara, que crec compostos amb *barr*. *Barratxert*, entre els noms vells de la rodalia de Tortosa (Vergés, *Espurnes*, 141); i en la monografia dels noms de Xerta: segurament de *Barr al-Āertā* 'afores de Xerta' i per la pronúncia morisca *-ā* per *-a*, la *-e* fou suprimida en catalanitzar-se del tot aquella rodalia.

Xerta és el paratge del gran assut; d'un assut deu³⁵ tractar-se també en el nom de la séquia de la Font de la *Barrassota*, en els afores de CastPna. (xxix, 35.18): *barr as-súdda* 'la forania de l'assut', 'a on hi ha l'assut' (amb el tractament *dd* > *t*, com en *retre* i els altres casos aplegats en *DECat* VII, 290b53.60); n'hi ha variant *La Barlassota*, recollida com NL menor a CastPna. (31-VI-1962) on pot haver-hi metàtesi de *l* en *Barr al-sudda*, o bé diferenciació de *rr* en *rl*, ajudada per la influència de l'arrel àr. *brl* 'foradar', i ja documentada antigament si bé amb trasllat a NPP: «un celler atinent de Na *Barlaçota* --- la muller d'En Domingo *Barçalot* e sos fills» (*Ll. de Vålues* de 1398).

El nom del barranc de *Barrafont* a la Calderona (te. Serra xxx, 58.15), pot ser de *barr al-bāūdāq* 'rodal o terrenys del barranc': la *-q* perduda per la seva mala audibilitat (causant de la reducció de *tabaq* a *tabā*, de *alambī* = cast. *alambique*, i de *fonda* < *fúndāq*, *EntreDL* III, 121); doncs: *Barrāñonde, ultra-catalanitzat en *-font*. *Barráura* pda. entre Calassanç i Alins de Llit. (XLIX errad. *Barranza* en IGC) deu sortir de *Barradura* < *barr ad-dūr* 'afores de les cases': àr. *dūr* plural de *dār* 'habitatge', cf. *Fassedura* (s. v. *Alfàs*).

Barriaques, Casa dels ~ te. Benissa (xxxiv, 89.22): com que és nom ben xocant (inexplicable com a var. de *barraca* o *barr(ada)* potser *barr Yāqub* 'afores (o⁶⁰ barri) de Yaqub', car a Benissa hi ha molts despoblats